

Ne csüggedj soha!...

Ne csüggedj... ne csüggedj... ne csüggedj, soha!
Lám ott lenn a kőre láncolt, szent Turul madár,
Szárnyszegetten is repülne, égne törne már! —
Hallga! csak a lobogóval — mit susog a szél:
Igazságnak napja virrad: a vetés kikél!

Nézd e jelt, nézd!

Néma arccal, büszke daccal tekints rája!

Ne feledd, hogy mi lett honod ősi tája!

Lesz e zászló

Még sugárzó,

Mint ég mosolya —

Ne csüggedj soha!...

Ne csüggedj... ne csüggedj... ne csüggedj, soha!

Vályi Nagy Géza.

Buda visszafoglalása

— Tárgyalásra alkalmas olvasmányok. —

Budavár visszafoglalása a töröktől

(1. *Budavár ostroma és a török felmentő sereg sorsa.*)

Ezerhatszáznyolcvanhárom óta rosszra fordult a török dolga. Évről-évre nagy vereségeket szenvedtek s elérkezett az idő a törökök végleges kiűzésére.

Ehhez a döntő lépés Buda visszafoglalása volt.

1686 június derekán ért a szinte nyolcvanezer főnyi keresztény hadsereg Buda alá; volt köztük vagy huszonötezer magyar vitéz is. A sereg fővezérei, Lothringeni Károly és Miksa bajor fejedelem észak felől és délről fogták körül a várat és hatvan nagyobb ágyúval és negyven mozsárral törették falait. Benn a várban Abdi basa, védekezett tizenkétezer gyalogossal és háromezer lovassal.

A gyöngefalu külső és alsó városrészek már a hónap végefelé az ostromlók kezébe estek. Erősen állott azonban a hegy tetején a vár. Éjjel-nappal bömböltek az ágyuk, csattogtak a gránátok, röpködtek a tüzes golyók a várba be, a várból ki.

Igy telt el két hónap; fogyott a vitéz benn is, künn is. Maga a város már inkább romhalmaz volt, mint város; de azért Abdi minden megadásra való felszólítást visszautasított. Tudta, hogy közeleg felmentő sereggel a nagyvezér, aminthogy az valami ötvenezer vitézzel dél felől meg is érkezett. Az ostromlók készen várták; szentül hitték, hogy a Kelenföldön nagy, döntő csatát fognak vívni vele. Hanem a nagyvezér nem mert beléjük kötni és inkább azon mesterkedett, hogy a várba mint vihetne segítséget. Felhívására ezer meg ezer janicsár jelentkezett, hogy megkísérlik a várba jutást. Három ízben is megtették ezt a kísérletet, de az

ostromlók hadtestei közbefogták a vakmerőket és mégsem juthatt közülük több a várba háromszáz félhalott embernél. Hiába volt minden, a várat sorsára kellett hagyni!

(2. *A puszkaporos raktár robbantása és a Mária-szobor.*)

Hanem Abdi basa még ezután sem adta meg magát, pedig napról-napra kétségbeejtőbb dolgok történtek. Egyik nap egy tüzes golyó a puszkaporraktárba csapott és a levegőbe röpitette. A robbanás másfélezer embert ölt meg; a nagy rázkódástól a Duna kicsapott medréből, a falak, tornyok meginogtak, összeomlottak, egyik bástyán hatvan lépés hosszúságú rés nyílt. És történt azonfelül még valami. A török főtemplomban, a Boldogságos Szűznek régi templomában egyszerre — mintegy csoda módon — a szent Szűznek kőből faragott szobra lett láthatóvá. Réges-régen, még Dobzse László idejében állították a templom egyik falfülkéjébe azt a Mária-szobrot. A törökök Buda elfoglalásakor a fülkét hamarosan elfalazták, azután elfeledték. Senki sem tudott róla. A nagy robbanásra most leomlott a vékony fal és másfél század éjszakája után ismét napvilágra került a régi Mária-szobor. A törökök megijedtek a látományra, sejtették jelentését, de nem bántották; a Boldogasszony-szobor ma is ott áll a megújított Mátyás-templom fülkéjében.

(3. *Az utolsó roham. Budavár elesik.*)

A Mária-szobor csakugyan új időket jelentett. Szeptember másodikán, délután négy óra tájban hat ágyú dörgése adta meg a jelt az utolsó rohamra. Minden eddiginél hevesebben indult meg a harc; a törököknél a kétségbeesés, a keresztényeknél a diadal reménye minden erőt megfeszített. Egy órai viaskodás után keresztény csapatok jutottak be a várba, élükön Petneházy Dávid az ő hős hajduival. Hanem azért kivált a királyi paloták táján még órákig, a sötét éjszakáig folyt a kétségbeesett küzdelem. Elesett Abdi basa, elestek vitézei, az égő házak világánál iszonyu volt a mészárlás az utcákon, a házakban. A másnapi reggel füstölgő romokat, véres holtakkal borított utcákat és ujjongó diadalmas keresztény hadakat talált Budavárában. Kimondhatatlanul nagy volt e diadal. Másfélszáz esztendővel azelőtt ennek a városnak elvesztével bomlott szét darabokra az ország és pusztulva pusztult; most, visszafoglalása után az a reménység gyökeredzett meg a szivekben, hogy új életre kel a szerencsétlen ország.

Varga Ottó.

Magyarázat: 1541-ben foglalta el a török Budavárát s ettől az időtől kezdve 1686-ig, körülbelül százötven évig rabszolgasorsban élt a magyarság a törököktől megszállott területen. A sors kereke mekkorát fordult! Ma újra megszállott területeken színlődnek magyar testvéreink. De ahogy akkor volt feltámadás százötven esztendő múlva is, ma is el fog következni az ország felszabadulása!